טומאה בית הסתרים היא. היאך קבל טומאה[ה] במחובר והלא מגעו בסתר וקיי"ל בנדה (דף מח:) מקרא דטומאת בית הסתרים לא מטמיא: **ר"מ היא.** בהמה המקשה (לעיל עב.) הוליא עובר את ידו **ושמט** את אמו ואח"כ מתכו בשר העובר מגע גבילה שקבל טומאה מאבר היולא שהיה מחובר לו והוא מטמא כאבר מן החי: **א"ל.** רבי אמי לר' זירא בהא דר' אבא בר ממל לא איכפת לי דהא זימנין סגיאין אמרה להאי טעמא קמאי ואמרי ליה אנא: **שני ליה לר"מ בין טומאה דבעיא הכשר** לר' מאיר בין טומאה דלא בעיא הכשר ומאי קושיא דלמא בשהוכשר אמר ליה רבה בר רב חנן לרבא למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו אמר ליה כששימש מעשה עץ שימש אמר אביי הרי אמרו [1]כופת שאור שיחדה לישיבה בטלה טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [2]אמר אביי הרי אמרו [3]תקרובת עבודת כוכבים של אוכלין מטמאין באוהל טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש א"ל רב פפא לרבא הא [4]דתניא [5]חלב נבלה בכפרים צריך מחשבה והכשר טומאתו אגב כוליא לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש אמר רב מתנה הרי שסבכו בזרעים טהרו טומאתו לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לזרעים שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש: ר"ש מטהר: מה נפשך [6]אי מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן החי אי אין מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן הנבלה ר"ש ארישא קאי האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמא טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר ורבי שמעון מטהר [7]אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מ"ט דר"ש אמר קרא [8]מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים

[6]טומאת בית הסתרים היא וטומאת בית הסתרים לא מטמא אמר ליה אף לדידי קשיא לי ושאילתיה לרבי אבא בר ממל ואמר לי [9]הא מני רבי מאיר היא דאמר טומאת בית הסתרים מטמא אמר ליה ולאו זימנין סגיאין אמרה קמאי ואמרי ליה שני ליה לר' מאיר בין טומאה דבעיא הכשר ובין טומאה דלא בעיא הכשר אמר רבא ומאי קושיא דלמא בשהוכשר אמר ליה רבה בר רב חנן לרבא למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו אמר ליה כששימש מעשה עץ שימש אמר אביי הרי אמרו [10]כופת שאור שיחדה לישיבה בטלה טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [11]אמר אביי הרי אמרו [12]תקרובת עבודת כוכבים של אוכלין מטמאין באוהל טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [13]חבורי אוכלין בכלים דמו טומאתן לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [14]דתניא [15]חלב נבלה בכפרים צריך מחשבה והכשר טומאתו אגב כוליא לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לזרעים שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש: ר"ש מטהר: מה נפשך [16]אי מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן החי אי אין מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן הנבלה ר"ש ארישא קאי האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמא טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר ורבי שמעון מטהר [17]אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מ"ט דר"ש אמר קרא [18]מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים

וטומאת בית הסתרים לא מטמא. פירושה בפרק בהמה המקשה (לעיל עב: ד"ה בשעת): **ולא** שני ליה לר' מאיר בין טומאה דבעי הכשר כו'. הלשון אין מיושב דלא ה"ל למימר טפי אלא הכא לא הוכשר: **למה** לי הכשר **והא מטמא טומאה חמורה אגב אביו.** תימה למאי לא פריך למה ליה לאוקומיה כר"מ הא מטמא טומאה חמורה אגב אביו ואין צריך לא הכשר מיס ולא הכשר שרק כדאמר פרק בא סימן (נדה דף נ:) [19]:

כששימש מעשה עץ שימש. פירוש מאותו שם שהיה מטמא טומאה חמורה דהיינו משום אבר מן החי עתה אין אבר מן החי שאין בו אלא בשר ואין קרוי אבר ול"ד לנבלת עוף טהור ופרים הנשרפים שבטומאת טומאה חמורה היה משום שורף פרים והשתא נמי הם פרים וה"פ כששימש מעשה עץ שימש לא מתורת אוכל כמו שהוא עתה אלא מתורת עץ בעלמא ול"ת אע"ג דמעשה עץ שימש ליטמא דנגמר מזרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה כשום עמין וי"ל דזרעים נמי סופן לטמא טומאה חמורה ע"י שמוש עץ כדאמר בסמוך כופת שאור שיחדה לישב עליה בטלה ומטמאה טומאת מדרס:

טומאתה לאו דאורייתא. תימה דאי לאו מדאורייתא בטלה אמאי מוחר להניחה בביתו: **בית** שסבכו בזרעים טהרו. מכאן קשה על פירוש רבינו שמואל בפ"ק דסוכה (דף יג:) דאמר ירקות שאדם יולא בהן ידי חובתו בפסח אין מוליאין בפני הטומאה אבל מביאין הטומאה ופוסלין הסוכה משום אויר פירוש ולא משום סכך פסול דסכך פסול באמרעה ואויר בשלשה ואמר התם מאי טעמא כיון דכי יבשי נפלי כמאן דמפרשי דמו ופירש רבינו שמואל דהא דקאמר מאי טעמא לאו אאין מוליאין בפני הטומאה קאי משום דהוי אוכל ומקבל טומאה ואין חוזר בפני הטומאה אלא אפוסלים את הסוכה קאי וקשה לפירושו דהכא משמע דבטלי לגבי בית ולא מקבלי טומאה ומיהו יש לומר לפירושו דמילי מילי קמני ואין מוליאין לאו כשסכך בהם קאמר אבל מכל מקום לא היה צריך לפרש כן דאיכא לפרושי כשסיכך בהן ולא מקבלי טומאה והאי דאין מוליאין כדמפרש התם משום דכי יבשי נפלי וכן פירש בקונטרס שם:

כזית

מסורת הש"ם

[1] (לעיל עב: נדה מא:).
[2] (עיין תוס' לעיל עב: ד"ה בשעת). [3] (פסחים מה:). [4] (עיין תוס' לעיל יג: ד"ה תקרובת ותוס' פסחים עב. ד"ה תיקון). [5] (ל"ל דתנן). [6] (שמות יב). [7] (פסחים נג.). [8] (עיין תוס' ב"ק עז. ד"ה פרה).

תורה אור השלם

1. מִכֹּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא: ויקרא יא לד

גליון הש"ם

גמ' אמר אביי הרי אמרו. ע"ל דף יג ע"ב תוס' ד"ה תקרובת:

מוסף רש"י

בופת. מעורן, וטופת שם דבר הוא וכמדבר טהרות טופת אוכל, טופת של מן וטופת של תבן (פסחים מה:). אי מיתה עושה ניפול. אבר המדולדל בבהמה ומתה, המיתה מפלת אותו ואינו טמא כאבר מן הנבלה אלא כאבר מן החי, והפרש יש ביניהם לאמרינן (לעיל) אבר מן החי בשר הפורש ממנו טהור, דאין מטמא אלא כשהוא אבר שלם בשר גידים ועצמות, אבל נבלה מתה ממנה טמא אבר הטומאה (לע"ל עג:). שאתה יכול להאכילו לאחרים. לשונדי בוכנים דאינו אסור בהנאה (בכורות ט:). שאי אתה יכול להאכילו לאחרים. שומרי טיבנים, שאסורים בהנאה (מנחות קא:).

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פכ"ה מהלכות כלים הלכה יב):
ב (מיי' פ"ב מהלכות טומאת אוכלין ה"כ):
ג (מיי' פי"ד מהלכות טומאת צרעת ה"י):

לעזי רש"י

מרטיי"ל. נוש (של שאור).

שיטה מקובצת

א) היאך קבל טומאה מאביו בבחובר: ב) וכ"ש זה שבבר טימא לאבר שמטמא בנבלה הס"ד כששימש וכו' וכן כתוב בספרי כ"י: ג) שאין האבר מטמא כלום ע"י אותו בשר. נ"ב שבספר כ"י לא נמצאו מלות אלו: ד) שהרי יחדה לכך ולא להחמיץ שאר עיסות ואומר אני: ה) ומשני תלמודא לעולם וכו': ו) הרי אמרו תקרובת ע"ז של אוכלין מטמא באהל דילפינן לה מריאכלו זבחי מתים מה מת מטמא באהל אף תקרובת ע"ז מטמא באהל וקאמר אביי אומר אני דטומאה זו: ז) משום מגע נבלה אגב כוליא כשהכוליא שמונה: ח) טמונה בו מטמאה והד"א: ט) (אין צריך הכשר רזה לענין טומאת אוכלין אוכל הוא וקתני צריך הכשר הס"ד כך מצאתי בכ"י ישן): י) הרי אמרו בית שסבכו בזרעים דהוי בית כלומר הרי: יא) בטלו הזרעים ונעשה אהל: יב) כוהליו ואהל שלו ומטמא אדם וכלים: יג) לטמא אדם וכלים לאו דאורייתא היא ואית דגרסי בית שסבכו בזרעים טהרו כלומר טהרו מטומאת אוכלים ונעשו עץ:

[9] (לעיל עב: ד"ה בשעת): **ולא** שני ליה לר' מאיר בין טומאה דבעי הכשר כו'. הלשון אין מיושב דלא ה"ל למימר טפי אלא הכא לא הוכשר: **למה** לי הכשר **והא מטמא טומאה חמורה אגב אביו.** תימה למאי לא פריך למה ליה לאוקומיה כר"מ הא מטמא טומאה חמורה אגב אביו ואין צריך לא הכשר מיס ולא הכשר שרק כדאמר פרק בא סימן (נדה דף נ:) [19]:

כששימש מעשה עץ שימש. פירוש מאותו שם שהיה מטמא טומאה חמורה דהיינו משום אבר מן החי עתה אין אבר מן החי שאין בו אלא בשר ואין קרוי אבר ול"ד לנבלת עוף טהור ופרים הנשרפים שבטומאת טומאה חמורה היה משום שורף פרים והשתא נמי הם פרים וה"פ כששימש מעשה עץ שימש לא מתורת אוכל כמו שהוא עתה אלא מתורת עץ בעלמא ול"ת אע"ג דמעשה עץ שימש ליטמא דנגמר מזרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה כשום עמין וי"ל דזרעים נמי סופן לטמא טומאה חמורה ע"י שמוש עץ כדאמר בסמוך כופת שאור שיחדה לישב עליה בטלה ומטמאה טומאת מדרס:

טומאתה לאו דאורייתא. תימה דאי לאו מדאורייתא בטלה אמאי מוחר להניחה בביתו: **בית** שסבכו בזרעים טהרו. מכאן קשה על פירוש רבינו שמואל בפ"ק דסוכה (דף יג:) דאמר ירקות שאדם יולא בהן ידי חובתו בפסח אין מוליאין בפני הטומאה ופוסלין הסוכה משום אויר פירוש ולא משום סכך פסול דסכך פסול באמרעה ואויר בשלשה ואמר התם מאי טעמא כיון דכי יבשי נפלי כמאן דמפרשי דמו ופירש רבינו שמואל דהא דקאמר מאי טעמא לאו אאין מוליאין בפני הטומאה קאי משום דהוי אוכל ומקבל טומאה ואין חוזר בפני הטומאה אלא אפוסלים את הסוכה קאי וקשה לפירושו דהכא משמע דבטלי לגבי בית ולא מקבלי טומאה ומיהו יש לומר לפירושו דמילי מילי קמני ואין מוליאין לאו כשסכך בהם קאמר אבל מכל מקום לא היה צריך לפרש כן דאיכא לפרושי כשסיכך בהן ולא מקבלי טומאה והאי דאין מוליאין כדמפרש התם משום דכי יבשי נפלי וכן פירש בקונטרס שם:

כזית

[10] (לעיל עב: נדה מא:).
[11] (עיין תוס' לעיל עב: ד"ה בשעת). [12] (עיין תוס' ב"ק עז. ד"ה פרה).
[13] (לעיל עב: עד:). [14] (לעיל עב: עד:). [15] (ל"ל דתנן). [16] (עוקצין פ"ג מ"ג נדה נ: ע"ש). [17] (לעיל עב: עד:). [18] (מנחות קח:). [19] (שמות יב). [20] (פסחים נג.). [21] (עיין תוס' ב"ק עז. ד"ה פרה).

טומאה כיס הסתרים היא. היאך קבל טומאה[ה] במחובר והלא מגעו בסתר וקיי"ל בנדה (דף מח:) מקרא דטומאת בית הסתרים לא מטמיא: **ר"מ היא.** בהמה המקשה (לעיל עב.) הוליא עובר את ידו **ושמט** את אמו ואח"כ מתכו בשר העובר מגע גבילה שקבל טומאה מאבר היולא שהיה מחובר לו והוא מטמא כאבר מן החי: **א"ל.** רבי אמי לר' זירא בהא דר' אבא בר ממל לא איכפת לי דהא זימנין סגיאין אמרה להאי טעמא קמאי ואמרי ליה אנא: **שני ליה לר"מ בין טומאה דבעיא הכשר** לר' מאיר בין טומאה דלא בעיא הכשר ומאי קושיא דלמא בשהוכשר אמר ליה רבה בר רב חנן לרבא למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו אמר ליה כששימש מעשה עץ שימש אמר אביי הרי אמרו [1]כופת שאור שיחדה לישיבה בטלה טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [2]אמר אביי הרי אמרו [3]תקרובת עבודת כוכבים של אוכלין מטמאין באוהל טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [4]חבורי אוכלין בכלים דמו טומאתן לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [5]דתניא [6]חלב נבלה בכפרים צריך מחשבה והכשר טומאתו אגב כוליא לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לזרעים שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש: ר"ש מטהר: מה נפשך [7]אי מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן החי אי אין מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן הנבלה ר"ש ארישא קאי האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמא טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר ורבי שמעון מטהר [8]אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מ"ט דר"ש אמר קרא [9]מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים

[10]טומאת בית הסתרים היא וטומאת בית הסתרים לא מטמא אמר ליה אף לדידי קשיא לי ושאילתיה לרבי אבא בר ממל ואמר לי [11]הא מני רבי מאיר היא דאמר טומאת בית הסתרים מטמא אמר ליה ולאו זימנין סגיאין אמרה קמאי ואמרי ליה שני ליה לר' מאיר בין טומאה דבעיא הכשר ובין טומאה דלא בעיא הכשר אמר רבא ומאי קושיא דלמא בשהוכשר אמר ליה רבה בר רב חנן לרבא למה לי הכשר הרי מטמא טומאה חמורה אגב אביו אמר ליה כששימש מעשה עץ שימש אמר אביי הרי אמרו [12]כופת שאור שיחדה לישיבה בטלה טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [13]אמר אביי הרי אמרו [14]תקרובת עבודת כוכבים של אוכלין מטמאין באוהל טומאתה לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכלין שמטמאין טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [15]חבורי אוכלין בכלים דמו טומאתן לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לאוכל שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש [16]דתניא [17]חלב נבלה בכפרים צריך מחשבה והכשר טומאתו אגב כוליא לאו דאורייתא דאי סלקא דעתך דאורייתא מצינו לזרעים שמטמא טומאה חמורה כששימש מעשה עץ שימש: ר"ש מטהר: מה נפשך [18]אי מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן החי אי אין מיתה עושה ניפול ליטמא משום אבר מן הנבלה ר"ש ארישא קאי האבר והבשר המדולדלין בבהמה מטמא טומאת אוכלין במקומן וצריכין הכשר ורבי שמעון מטהר [19]אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן מ"ט דר"ש אמר קרא [20]מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים

[21]וקאמר אביי אומר אני טומאה זו לא דאורייתא וקרא אסמכתא בעלמא: **דאי דאורייתא.** מצינו אוכלין שסופן לטמא אדם: **מעשה עץ.** שאסורים בהנאה ובטלו מאכילה ונעשו כעצים הנעבדים: **הרי אמרו.** בתלו עוברין (פסחים מה:): **חבורי אוכלים.** שבכלים הרי הם ככלים ואם נגעה טומאה באוכל ונטמא הכלי תתנן (שם) בגת שבסדקי עריבה לענין הטומאה אם רוצה בקיומו הרי הן כעריבה ואומר אני טומאתו זו שהוא נעשה כלי ואם נגע בתת חוזר ומטמא אדם לא דאורייתא: **חלב נבלה.** דבהמה טהורה אינו מטמא כנבלה דנפקא לן[ט] מיעשה לכל מלאכה (ויקרא ז) ולענין לקבל טומאה מן הנבלה או מן הבשר: **כפרים.** שעמם מועטין וחלב לא בר אכילה הוא אפילו לעובד כוכבים אלא ע"י דחק: **צריך מחשבה.** והוי אוכל וכיון דחלב יוכל לתורת אוכל אומר אני טומאתו אגב כוליא מה שהוא מטמא אדם משום מגע נבלה [10]שהוא שומר הכוליא כשהכוליא טמונה בו כדאמר לעיל (דף קט:) כמה מוטין נמשכים הימנה לאו דאורייתא דאי דאורייתא מצינו דבר שיורד לתורת אוכל כגון חלב שמיסב עליו ועדיין הכוליא טמונה בו[יא] **מטמא טומאה חמורה.** ואלו תנן כל שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך הכשר [יב]וזה לענין טומאת אוכלין אוכל הוא וקתני צריך הכשר: **מעשה עץ שימש.** לאו בתורת אוכל הוא מטמא אלא בתורת שומר לאוכל כעצים וכקרנים ובטלפים: **הרי אמרו כיס שסבכו בזרעים.** כלומר הרי הזכירו בית המסוכך בזרעים דהוי בית. ולא ידענא היכן אמרו: **המסבך בזרעים.** כגון שסיכך בתבנים ובהם הזרעים וכיון שעשה מהם סכך [יג]בטל הזרעים ונעשה אהל חשוב ואם פרחה נרעת בתוכו בית הרי כל הבית טמא כתליו ואהל שלו [יד]לטמא אדם וכלים: **טומאתו לאו דאורייתא.** אותה טומאה שהבית חשוב אהל לטמא אדם[טו] לאו דאורייתא היא. ואית דגרסי בית שסיכבו בזרעים טהרו כלומר מטומאת אוכלים ונעשו עץ דבטלו אצל הסיכוך טומאתו לאו דאורייתא כדפרישית: **אי אין מיתה עושה ניפול.** והרי נתנבל עמה לטמא משום נבלה: **מ"ע דרבי שמעון.** דמטהר המעורה בבעלי חיים:

לאחרים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com